

Informerende overdrachtsnotitie Veiligheidsregio Kennemerland

VOOR (NIEUWE) FRACTIES IN DE GEMEENTERADEN

Algemeen

De **Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)** bestaat uit GGD Kennemerland en Brandweer Kennemerland. Ook het Meld-, Informatie- en Coördinatiecentrum Kennemerland (MICK) en het Veiligheidsbureau Kennemerland horen bij de VRK. GGD Kennemerland en Brandweer Kennemerland presenteren zich naar buiten toe vaak ook onder hun eigen naam.

Geschiedenis van de gemeenschappelijke regeling

De VRK is een gemeenschappelijke regeling van de tien gemeenten in Kennemerland. De gemeenschappelijke regeling VRK stamt van 1 januari 2008. De VRK is de rechtsopvolger van de Hulpverleningsdienst Kennemerland (HDK). De gemeenten in Kennemerland hebben in 2001 het volgende doel voor de HDK geformuleerd: door intergemeentelijke samenwerking en door de combinatie van brandweer en GGD in één organisatie doelmatig uitvoering geven aan taken op het gebied van brandweertzorg, rampenbestrijding, volksgezondheid en ambulancevervoer.

Op 1 januari 2008 wordt de HDK omgezet in de VRK, vanwege de Wet veiligheidsregio's, die later in 2010 in werking treedt. De doelstelling is nog steeds dezelfde.

In 2008 is ook de gemeente Haarlemmermeer toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling VRK. Aanleiding was het besluit van het kabinet de buitengrenzen van de veiligheidsregio's samen te laten vallen met de grenzen van de toenmalige politieregio's (zgn. territoriale congruentie). Er werd daarbij tegelijk besloten de brandweer te regionaliseren. Op 1 juli 2008 zijn alle gemeentelijke brandweerkorpsen in het regionale korps Kennemerland opgegaan. Sinds 2013 verplicht de Wet veiligheidsregio's de regionalisering van de brandweer.

Bestuurlijke inrichting

Er zijn twee wetten die de taken van de VRK voor een groot deel invullen, de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid. Deze twee wetten verplichten de tien gemeenten in Kennemerland om bepaalde taken samen onder te brengen in een gemeenschappelijke regeling.

De keus om de twee organisaties (brandweer en GGD) ook in 2008 in één gemeenschappelijke regeling onder te brengen is een bestuurlijke keuze geweest die past in de geschiedenis van de HDK en VRK in Kennemerland. Op dit moment zijn er vier andere regio's in Nederland die op deze manier de twee organisaties combineren.

De VRK kent twee bestuurscommissies: de bestuurscommissie Openbare Veiligheid (van alle tien burgemeesters) en de bestuurscommissie Publieke Gezondheid en Maatschappelijke Zorg (van alle tien portefeuillehouders Volksgezondheid). Deze twee bestuurscommissies hebben een bestuurstaak, met – inhoudelijke – besluitvormende

bevoegdheden. Daarnaast hebben de colleges aan de twee commissies de taak gegeven om te dienen als breed regionaal overlegplatform op het gebied van veiligheid, gezondheid en maatschappelijke zorg.

De burgemeesters van de regiogemeenten vormen, op basis van de Wet veiligheidsregio's, het Algemeen Bestuur van een veiligheidsregio. De burgemeester van Haarlem is door de minister aangewezen als voorzitter; met instemming van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur stelt de financiële jaarstukken vast, gehoord beide bestuurscommissies.

Het DB van de VRK is verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en coördinatie. Het DB heeft vijf leden: de burgemeesters van Haarlem (voorzitter), Haarlemmermeer en Velsen, plus twee portefeuillehouders Volksgezondheid. De twee portefeuillehouders zullen na de verkiezingen opnieuw aangewezen worden (op voordracht bestuurscommissie PG&MZ).

Financiering VRK

De VRK kent verschillende vormen van bekostiging. Het Rijk kent alle veiligheidsregio's een bijdrage toe uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (Bdur). Omdat de regio Kennemerland bijzondere risico's kent, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van Schiphol, ontvangt de regio ook versterkingsgelden. Totaal wordt op dit moment ongeveer een zesde van de VRK-begroting betaald door het Rijk.

Daarnaast wordt de VRK door de tien gemeenten bekostigd via inwonerbijdragen voor rampen- en crisisbeheersing, brandweer en openbare gezondheid. De hoogte van de inwonerbijdragen wordt bepaald door het bestuur de VRK; aan de besluitvorming in de bestuursorganen van de VRK nemen alle gemeenten deel.

Tevens betalen gemeenten de brandweertaken voor een deel via 'bestuursafspraken'. Over de hoogte van de bedragen zijn afspraken gemaakt in juli 2008, toen de gemeentelijke brandweerkorpsen werden opgeheven en er een regionaal brandweerkorps werd gevormd.

Binnen GGD Kennemerland functioneert ook de sector Ambulancezorg. Deze wordt bekostigd door de zorgverzekeraars.

In het geval van GGD Kennemerland maken gemeenten soms ook aparte afspraken over gemeentespecifieke taken. In dat geval ontvangt de VRK een subsidie van de betreffende gemeente voor de uitvoering van de taak.

Tenslotte voert GGD Kennemerland ook een klein aantal taken uit als marktpartij (reizigersvaccinaties, cursussen). Dat doet GGD Kennemerland om het draagvlak van de organisatie te versterken en zo de wettelijke taken beter uit te kunnen voeren. Voorwaarde voor uitvoering van markttaken is dat dit minimaal kostendekkend moet zijn.

Het Rijk gaat in 2014 onderzoek doen naar eventuele herverdeling van de cluster Openbare Orde en Veiligheid in het gemeentefonds, en doet hetzelfde voor de BDUR-financiering van de veiligheidsregio's, inclusief de versterkingsgelden die Kennemerland ontvangt. Als het Rijk financiële consequenties verbindt aan dat onderzoek, dan zullen die naar verwachting vanaf 2016 in de begroting van de gemeenten en de VRK zichtbaar worden.

Recente besluiten over financiën VRK

In 2010 zijn door de gemeenten besluiten genomen om de bedrijfsvoering van de VRK op orde te brengen. De ontwikkeling daarvan was achtergebleven door de sterke aandacht voor de primaire taken. De gemeenten hadden in 2008 een streefniveau afgesproken voor de hoogte van de inwonerbijdragen voor de ondersteunende taken. Om ook daadwerkelijk op dat niveau te komen zijn in het begrotingsjaar 2011 de inwonerbijdragen verhoogd met € 2,9 miljoen.

In de periode 2012 – 2014 heeft de VRK vervolgens succesvol € 4,1 miljoen bezuinigd op de inwonerbijdragen. In 2012 werd de eerste € 2,9 miljoen al gerealiseerd. Om te bepalen welke taken geschrapt konden worden zijn aan de gemeenten in 2011 'menukaarten' voorgelegd. Iedere taak van de VRK die boven het wettelijke niveau uitkwam is daarbij ter overweging gegeven. Het bestuur heeft uiteindelijk hieruit een pakket gekozen. Van de € 4,1 miljoen aan bezuinigingen had € 750.000 betrekking op ondersteunende functies (overhead). Het is de VRK gelukt de bezuinigingen tot stand te brengen zonder de aangesloten gemeenten te hoeven confronteren met 'tegenvallers' in de realisatie.

Overhead bij de VRK

Zowel in 2007 als in 2010 is door bureau Berenschot onderzoek gedaan naar de wenselijke omvang van de ondersteunende functies. De conclusie luidde dat de VRK met een centrale overhead van gemiddeld 20% efficiënt georganiseerd is. Berenschot trekt deze conclusie aan de hand van een landelijke benchmark. In 2011 is de centrale overhead met de genoemde verhoging van de inwonerbijdragen op die 20% gebracht, omdat gebleken was dat de organisatie anders zijn bedrijfsvoering niet op orde kon krijgen.

De hoogte van de overhead wordt mede bepaald door het overheidskarakter van de VRK. Net als gemeenten heeft de VRK te maken met wettelijke eisen op het gebied van rechtmatigheid, openbaarheid, democratische procedures, verantwoording, personeelsbeleid etc. Deze eisen leiden tot een hoger beroep op de ondersteuning dan bij private stichtingen en bedrijven. Kwalitatief goede ondersteuning is het meest efficiënt te organiseren in een organisatie van enige omvang.

Ruimte om te bezuinigen?

Het bestuur van de VRK is zich bewust van de financiële vraagstukken waar gemeenten voor staan. Als verbonden partij kan de VRK niet buiten dit vraagstuk blijven. Bij de organisatie ligt de verantwoordelijkheid om kansen te benutten die er zijn om de uitvoering van taken zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Het bestuur van de VRK is wel van mening

dat de kwaliteit van de ondersteuning op het niveau moet blijven dat nodig is voor een gemeenschappelijke regeling. Voor de VRK ligt er daarom de uitdaging om de primaire taken zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Afhankelijk van de hoogte kunnen bezuinigingen daarnaast leiden tot de noodzaak voor gemeenten om opnieuw gezamenlijk prioriteiten te stellen in de taken van de VRK. Het takenpakket van de VRK ligt nagenoeg op het wettelijk minimumniveau.

Relatie tussen gemeenten en de VRK

De VRK is eigendom van de tien gemeenten samen. Dat eigenaarschap maakt dat een beslissing van één gemeente die de VRK raakt, ook consequenties kan hebben voor de andere negen gemeenten. Beslissingen over toekennen en intrekken van subsidies hebben twee kanten. De gemeenten hebben daarin een belang als subsidiegever, maar ook als mede-eigenaar van de VRK.

De VRK kan het meest efficiënt werken als de gemeenten een gezamenlijk beeld hebben van de taakuitoefening van de VRK. Bij de rampen- en crisisbeheersing is dat gezamenlijk beeld vastgelegd in het risicoprofiel en het beleidsplan crisisbeheersing. Bij de regionale brandweer legt het regionaal dekkingsplan (vastgesteld in 2013) een basis voor regionaal beleid. Over deze plannen is ook de zienswijze van de raden gevraagd.

Het gezondheidsbeleid van gemeenten komt op dit moment nog vooral lokaal tot stand, hoewel er ook veel wettelijke taken zijn voor de GGD die voor alle gemeenten op dezelfde manier regionaal worden uitgevoerd.

Belangrijke ontwikkelingen organisatie

In de komende raadsperiode staat de VRK voor een aantal ontwikkelingen waarover het bestuur en daarmee de gemeenten zich zullen moeten uitspreken:

- Vaststellen beleidsplan crisisbeheersing; dit plan wordt in het najaar aan de gemeenten voorgelegd in afstemming met het integraal veiligheidsplan en het beleidsplan voor de politie
- Rol van de publieke gezondheid in het sociaal domein

Over andere ontwikkelingen zijn al besluiten genomen, die nog wel consequenties kunnen hebben:

- Het meld-, informatie- en coördinatiecentrum (MICK) dat nu bij de VRK hoort gaat over naar een Landelijke Meldkamerorganisatie.

Raadsinformatiebijeenkomsten

Het Algemeen Bestuur organiseert tenminste eenmaal per jaar een informatieve bijeenkomst voor de raadsleden van de regiogemeenten. In deze bijeenkomsten worden de raadsleden geïnformeerd over de taken van de VRK en nieuwe beleidsontwikkelingen. De eerstvolgende raadsinformatiebijeenkomst vindt plaats op 19 mei 2014.

Meer informatie vindt u ook op de website www.vrk.nl.